

Studieplan

Starta förening

Innehåll

Inledning	sid 3
Vad är en studiecirkel?	sid 4
Några grundregler	sid 4
Förslag på upplägg av studiecirkeln Starta förening.....	sid 5
Träff 1: En bra start.....	sid 6
Träff 2: Föreningens syfte och namn.....	sid 7
Träff 3: Föreningens stadgar	sid 10
Träff 4: Roller i föreningen	sid 11
Träff 5: Inflytande och demokrati	sid 13
Bilaga 1: Checklista för det konstituerande mötet.....	sid 15
Bilaga 2: Dagordning för det konstituerande mötet.....	sid 16
Bilaga 3: Mall för stadgar	sid 17

Inledning

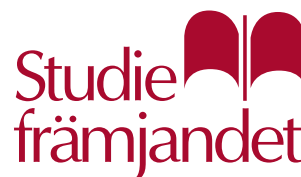
Välkommen till studiecirkeln "Starta förening"! Den här studieplanen riktar sig till er som vill starta er egen ideella förening, med demokratiska och inkluderande metoder. Här finns förslag på hur ni kan lägga upp en studiecirkel med fem träffar, som leder fram till att ni bildar föreningen.

I Sverige finns det över 200 000 små och stora föreningar, och nya startar hela tiden. Vi på Studieförbundet vet vad föreningar betyder för människor – och för demokratin. Oavsett vilket intresse er förening utgår ifrån – musik, katter, jämställdhet eller något helt annat – så är föreningen en del av något större, en del av vårt demokratiska samhälle. I föreningslivet samlas människor för aktiviteter och möten. Tankar och idéer utbyts, vänskapsband uppstår och kanske förändrar man världen tillsammans. En förening är en arena där kreativitet, intressen och demokratiska värderingar kan omsättas i praktiken.

Vi hoppas att ni med hjälp av den här studieplanen kan lägga grunden för ett framgångsrikt föreningsarbete, där ni har roligt och utvecklas tillsammans. Har ni frågor och funderingar? Hör av er till Studieförbundet där ni bor!

Hanna Hagström

Verksamhetsutvecklare Ledar- och föreningsutveckling
Studieförbundet Stockholms län

Oktober 2020

Författare: Hanna Hagström

Projektledare: Lisa Malmgren

Grafisk form: Anna Lillkung

Foto: Mostphotos

Vad är en studiecirkel?

En studiecirkel är en grupp människor som lär sig tillsammans och av varandra. Detta kallas folkbildning och är fritt och frivilligt att delta i. Ni i gruppen bestämmer själva vad och hur ni vill lära er. Att delta i en studiecirkel är roligt och inspirerande. Samla dina vänner eller din förening och kom igång.

Demokrati är viktigt i en studiecirkel och det är något ni skapar tillsammans. Förutsättningen för demokrati är att alla får komma till tals och att alla blir respekterade. Allas erfarenheter och inlägg är värdefulla. Genom att dela kunskap och erfarenhet lär ni av varandra.

Vi på Studieförbundet kan hjälpa er med studiematerial, lokaler, utrustning, utbildning, coachning och mycket mera. Vi har ett stort nätverk och kunskap och erfarenhet inom många områden – framför allt inom våra profilområden natur, djur, miljö och kultur.

Studiecirklar har funnits i över hundra år och anordnas av de tio studieförbunden. Studieförbunden får ekonomiskt stöd av stat, region och kommun. Vi får stöd för att för att alla över 13 år ska ha möjlighet att, tillsammans med andra, dela och utveckla ny kunskap genom hela livet.

Några grundregler:

Det finns vissa grundregler för studiecirklar som är bra att känna till. Reglerna finns för att det är viktigt att kunna se att det ekonomiska stödet som subventionerar folkbildningen går till rätt ändamål.

- **En studiecirkel måste ha minst 3 deltagare som är över 13 år**
- **Studiecirkeln måste ha minst 3 träffar**
- **Varje deltagare måste närvara vid någon av de 3 första träffarna**
- **En studiecirkel måste omfatta minst 9 studietimmar**

I varje studiecirkel utses någon av deltagarna till cirkelledare. Som cirkelledare behöver du inte vara expert i ämnet eller ha svar på alla frågor. Din roll är att leda cirkeln framåt och se till att alla kan framföra sina synpunkter och påverka arbetet. Cirkelledaren är också den som håller kontakten med Studieförbundet.

Som ny cirkelledare får du ett introduktionssamtal då vi bland annat berättar vad Studieförbundet kan hjälpa till med. Du bli också inbjuden till att gratis delta i Studieförbundets ledarutvecklingsprogram.

Förslag på upplägg av studiecirkeln Starta förening

Den här studieplanen bygger på ett upplägg med fem cirkelträffar, som leder fram till att ni som deltar bildar en förening. Det går bra att slå ihop två cirkelträffar till en, eller lägga till fler träffar, utifrån era egna behov. Bestäm bara hur ni vill göra!

När studiecirkeln är avslutad kallar ni till ett möte där ni bildar föreningen, det konstituerande mötet. Sedan kan ni sätta igång med det praktiska arbetet i föreningen.

Studiematerial

Den här studieplanen utgår från boken *Föreningen från idé till praktik*, skriven av Mats Lodén. Ni kan använda boken som ett uppslagsverk, där ni läser de delar som är mest intressanta för er. Det finns också beskrivet under varje träff vilka sidor i boken som passar att läsa till.

Det här behöver ni till studiecirkeln:

- Ett exemplar av boken *Föreningen från idé till praktik* till varje deltagare
- Något för alla att anteckna med, till exempel block och pennor eller telefonen
- Bestäm om ni ska ha era cirkelträffar fysiskt eller digitalt, eller blandat. Om digitalt, vilka tekniska lösningar ska ni ha? Ni behöver kunna se och höra varandra, samt dela dokument med varandra.

Tips!

Föreningen från idé till praktik hittas också som pdf på Studieförbundetets hemsida: <https://www.studieforamjandet.se/globalassets/foreningen-fran-ide-till-praktik.pdf>

Upplägg för varje träff

Varje cirkelträff består av:

- Kort presentation av träffen
- Övningar
- Samtalsfrågor
- Uppgifter att göra till nästa cirkelträff

När ni träffas första gången är det också bra att stämma av följande:

- Dagar, tider och platser för träffarna
- Raster och fikapauser
- Förberedelser inför träffarna och vad man ska ta med sig
- Rutiner för anmälan av förhinder
- Övergripande genomgång av studiematerialet

Träff 1: En bra start

För att få kreativa träffar där alla deltar engagerat behöver ni få en bra och trygg start på studiecirkeln. Under den första träffen får ni lära känna varandra bättre och gå igenom upplägg och praktiska detaljer. Ni ska även ta fram gemensamma spelregler för hur ni ska vara mot varandra och jobba tillsammans i cirkeln – ett gruppkontrakt.

Den här träffen kan ta olika lång tid, beroende på hur mycket ni har diskuterat med varandra innan. Det är viktigt att ni startar på ett demokratiskt sätt där allas tankar och önskemål får komma fram. Ta därför hellre längre tid på er och prata igenom frågorna ordentligt. Om ni redan har många av de praktiska detaljerna klara, kan ni slå ihop cirkelträff 1 och 2 till en träff.

Presentationsövning

I en presentationsövning får alla prata och bli sedda av varandra. Ni ”bryter isen”, lär känna varandra bättre och lägger grunden för det arbete ni ska göra tillsammans. Även om ni redan känner varandra är det bra med en presentation som en gemensam uppstart.

Låt alla få presentera sig med:

- Jag heter...
- Jag är bra på... (välj något som kan vara bra i arbetet med föreningen, eller något mer vardagligt)
- Jag vill vara med i den blivande föreningen för att...

Praktiska frågor

Prata om praktiska detaljer och bestäm hur ni vill göra:

- Var och när träffas ni? Hur ofta träffas ni?
- Vem är cirkelledare? Vilka är hens uppgifter?
- Vem kan anteckna viktiga saker som ni kommer fram till? Vill ni utse en sekreterare för alla cirkelträffar eller vill ni turas om?
- Finns det något praktiskt som behöver ordnas? Till exempel lokalbokning och material? Vem ordnar fika till fysiska träffar?

Övning: Gruppkontrakt/Spelregler

Med hjälp av den här övningen ska ni arbeta fram gemensamma spelregler för studiecirkeln – ett gruppkontrakt som säger hur ni ska vara mot varandra och arbeta ihop. Utse en person som antecknar.

- Ta några minuter och tänk tyst igenom vilka behov du som individ har när du jobbar i grupp. Alla ska känna att de trivs och kan jobba effektivt. Tänk också på vad just du vill bidra med till den här gruppen, för att cirkelträffarna ska bli intressanta. Alla kan skriva ner sina egna tankar.
- Låt alla berätta om sina behov och sina bidrag för resten av gruppen.
- Nu ska ni tillsammans prata om hur ni vill ha det i er grupp/studiecirkel. Hur kan ni göra så att allas behov blir tillgodosedda? Kan ni komma överens om några saker som är viktiga att tänka på när ni nu ska jobba tillsammans? Vill ni ha några regler? Prata tills ni är överens och formulera några punkter tillsammans. Sekreteraren antecknar.

Ni har nu bestämt era gemensamma spelregler för studiecirkeln. Sekreteraren får till uppgift att renskriva punkterna till nästa cirkelträff, så att ni har ett fint gruppkontrakt att skicka eller dela ut till alla deltagare. Ni kan alltid återvända till ert gruppkontrakt för att se vad ni kommit överens om.

Till nästa cirkelträff:

- Läs sidorna 8-17 i *Föreningen från idé till praktik*.
- Sök på internet efter hur olika ideella föreningar har formulerat sina syften/ändamål. Ni kan hitta olika föreningars stadgar på nätet, och titta på ändamålsparagrafen i stadgarna.

Träff 2: Föreningens syfte och namn

En ideell förening är en grupp människor som organiserar sig kring en idé eller ett mål. Det är viktigt att alla som är med i föreningen förstår varför föreningen finns och vad ni vill göra, uppnå eller förändra med föreningen.

Under den här träffen kommer ni att prata om syftet med er förening. Ni kommer att arbeta er fram till en ändamålsformulering, och ta fram förslag på vad er förening ska heta.

Att förbereda inför träffen

- Läs sidorna 8-17 i *Föreningen från idé till praktik*.

Övning: Föreningens ändamål/syfte

Föreningens ändamål är en tydligt formulerad inriktning, ett syfte. Här kommer ett förslag på hur ni kan göra för att komma fram till vad föreningens syfte/ändamål ska vara. Med den här metoden får alla en chans att tänka själva, och sedan får ni prata och diskutera tillsammans.

Börja med att alla får dela med sig av någon bra ändamålsparagraf/syftesformulering som de tagit del av innan den här träffen. Lyssna på varandras exempel och prata kort om vilka formuleringar ni gillar och varför.

Föreningens grund

- Ni har en idé om något bra ni vill göra
- Ni vill göra något viktigt
- Ni vill förändra
- Ni vill kunna höras, synas och påverka
- Ni vill göra det tillsammans

Tänk nu på er egen förening som ni ska starta. Ta några minuter för att själva, utan att prata med någon annan, tänka kring och skriva svar på dessa frågor:

- Vem eller vilka är er förening till för?
- Vad vill ni göra i er förening?
- Vill ni förändra eller påverka något? I så fall vad?
- Vilka mål vill ni uppnå?

När alla har tänkt och skrivit själva en stund, gör en "runda". Det betyder att ni låter alla, en i taget, berätta om vad de tänkt under till exempel två minuter. Låt alla prata fritt under sin tid och lyssna på varandra. Försök att inte avbryta varandra eller kommentera det som de andra säger. Det är helt okej att ställa frågor för att förstå.

Prata tillsammans om de olika tankar som kommit upp under rundan.

- Har ni lika eller olika tankar om vad ni vill göra i er förening?
- Är det tydligt eller otydligt vilket syfte som föreningen ska ha?

Nu ska ni tillsammans formulera ett syfte för föreningen. Det ska vara tydligt och enkelt att förstå. Ni ska snabbt och enkelt kunna berätta för en utomstående om varför just er förening finns, vad ni jobbar för och för vilka ni finns. Tänk på att syftet ska fungera i många år framåt, så skriv inte för snävt eller detaljerat. Diskutera tills ni är överens.

Obs!

Att komma överens om ett syfte/ändamål med föreningen är inte samma sak som att ni ska vara överens om allt ni ska göra i föreningen. Det är helt naturligt att ni tycker olika. För att lyckas i föreningsarbetet är det viktigt att lyssna på varandra, respektera varandras åsikter och våga säga vad man själv tycker. Det är en del av demokratin att låta alla komma till tals, kunna kompromissa och sedan fatta beslut.

Övning: Brainstorming kring föreningens namn

Den här övningen passar bra att göra efter en paus när alla fått röra på sig. Om det är möjligt, byt platser med varandra eller sätt er i en annan del av rummet.

Ni ska nu i olika steg ta fram förslag på vad er förening ska heta. Namnet är viktigt. Det ska göra det lätt för andra att hitta just er förening och skilja den från andra.

Värm upp! Som uppvärmning kan ni skapa en lekfull stämning genom att under några minuter brainstorma kring något helt annat, till exempel "kom på vad man kan använda en penna till, förutom att skriva". Alla skriver ner sina idéer och berättar sedan för varandra.

Idéjakt! Nu börjar den riktiga brainstormingen kring er föreningens namn. Utse en sekreterare. Alla får i några minuter skriva ner alla sina idéer på namn till föreningen. Det behöver inte vara en färdig idé, det räcker med olika ord, tankar och känslor som dyker upp. Låt sedan alla läsa upp vad de skrivit. I den här delen av övningen ska ni inte säga emot eller kritisera varandras idéer, utan låt kreativiteten flöda. Sekreteraren skriver ner idéerna på ett papper på väggen eller i ett delat dokument, så att alla kan se och inspireras.

Knäppast vinner! Ta några minuter till för att komma på lite vildare idéer. Låt alla skriva ner de knäppaste, mest överdrivna namn ni kan komma på (som ändå säger något om föreningen), och läs sedan upp era förslag. Lekfullhet är viktigt vid brainstorming. Ofta kan några av de mer vilda idéerna användas när ni sedan återgår till de mer vanliga förslagen. Sekreteraren skriver ner allt så att alla ser.

Utveckla tillsammans! Nu är det dags att titta på de olika förslag och idéer som kommit upp, och utveckla dem tillsammans. Kan några idéer kombineras med varandra? Vad händer om ni byter plats på några ord, tar bort eller lägger till något? Vad får namnet att sticka ut? Hur får ni det att låta proffsigt? Prata med varandra och kom fram till ett eller flera olika förslag på vad föreningen ska heta.

Rösta! Om ni har fler namnförslag kan ni rösta om vad föreningen ska heta, antingen nu eller på föreningens konstituerande möte.

Till nästa cirkelträff:

- Läs sidorna 28-31 i *Föreningen från idé till praktik*.
- Sök på internet efter olika ideella föreningars stadgar. Läs några olika stadgar, se hur andra föreningar har gjort och formulerat sig. Finns det något att inspireras av? Saknas något viktigt? Finns det information som är svår att tolka?

Det konstituerande mötet

Det konstituerande mötet är ett möte där ni grundar föreningen. Bjud in alla som är intresserade. De som är närvarande på mötet har rösträtt. Föreningen är startad när styrelsen är vald och stadgarna antagna.

Träff 3: Föreningens stadgar

Stadgar är, efter medlemmen, det viktigaste i en ideell förening. Stadgarna ska informera medlemmarna, förtroendevalda och omvärlden om föreningens ändamål, regler och hur föreningen ska skötas praktiskt och demokratiskt. Det finns ingen lag som bestämmer vad stadgarna ska innehålla, utan det är föreningens medlemmar som beslutar om sina egna stadgar. Alla som vill bli medlem i föreningen måste acceptera föreningens stadgar eller arbeta demokratiskt för att förändra dem.

Under den här cirkelträffen får ni lära er mer om stadgar genom att titta på olika stadgar, prata om vad de innebär och skriva ett förslag till era egna stadgar.

Att förbereda inför träffen

- Läs sidorna 28-31 i *Föreningen från idé till praktik*.

Övning: Skriva förslag till stadgar

Börja med att alla får säga något om andra föreningars stadgar som ni tittat på till den här träffen.

- Finns det något att inspireras av? Saknas något viktigt? Finns det information som är svår att tolka? Samtala med varandra!

Utse en sekreterare för nästa del av övningen. Sekreteraren får i uppgift att anteckna vad som sägs, och så småningom renskriva det ni kommit fram till.

Ni ska nu tillsammans ta fram ett förslag till era egna stadgar, med hjälp av mallen på sid 17. Där kan ni se vad stadgar brukar innehålla. Fler stadgemallar finns på internet. Gå igenom alla punkter/paragrafer och prata om hur ni vill ha det. Några punkter kan ni enkelt skriva ner (t.ex. det syfte/ändamål som ni skrev på förra cirkelträffen). Andra behöver ni prata om ordentligt och sedan bestämma hur ni vill ha det i er förening.

Det är viktigt att stadgarna är anpassade för er förening, era medlemmar och er verksamhet. Det blir inte bra om ni kopierar en annan föreningens stadgar, utan gör ett genomtänkt förslag till hur era stadgar ska se ut. På det konstituerande mötet kommer alla som är närvarande att rösta om stadgarna.

Tänk på att era stadgar ska:

- Identifiera föreningen (vilken förening stadgarna gäller för)
- Identifiera vilka som företräder föreningen och hur de väljs (t.ex. styrelsen)
- Identifiera föreningens syfte, vilket sätter ramverket för verksamheten.

Stadgarna bör också vara:

- Tydliga och enkla att hämta information från
- Allmänt hållna, utan att nämna särskilda personer (som till exempel vilka som är firmatecknare)
- Rättstavade och på ett korrekt, enkelt språk
- Enkla att hitta för era medlemmar, på till exempel en hemsida
- Formulerade så att det blir praktiskt möjligt för de förtroendevalda att göra sitt arbete med en rimlig tidsplan.

Samtalsfrågor:

- Hur går det till att ändra i stadgarna? Vem kan göra det och när kan det göras?
- Vad betyder det att föreningen är en juridisk person (se s. 31 i *Föreningen från idé till praktik*)?
- Vad är en firmatecknare?
- Kan vem som helst bli medlem i er förening?

Till nästa cirkelträff:

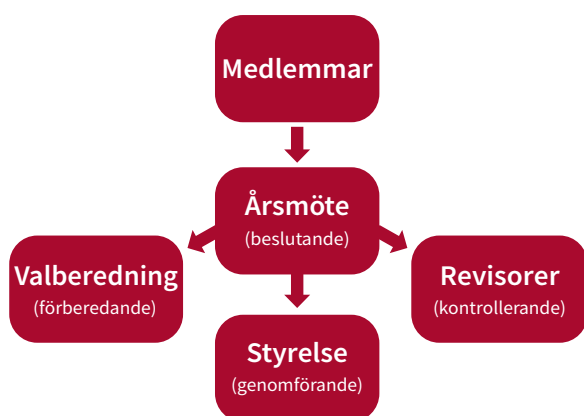
- Läs sidorna 32-36 i *Föreningen från idé till praktik*.
- Sök information på internet om roller i den ideella föreningen, t.ex. styrelse, valberedning, revisor.

Träff 4: Roller i föreningen

Den här träffen handlar om olika uppgifter och roller som finns i en ideell förening.

Ideella föreningar bygger på att de har medlemmar. Om det inte finns några medlemmar, finns det i allmänhet ingen grund för en ideell förening. Medlemmarna samlas på föreningens årsmöte (kallas ibland stämma eller kongress), som är föreningens högsta beslutande organ. Styrelsen, revisorerna och valberedningen har olika uppgifter, som ni ska få prata mer om i nästa övning.

På den här bilden ser ni hur en ideell förening är organiserad:

Att förbereda inför träffen

- Läs sidorna 32-36 i *Föreningen från idé till praktik*.

Övning: Vem gör vad?

I den här övningen ska ni ta reda på mer om några av de olika uppgifter och roller som finns i en ideell förening.

Dela in er i mindre grupper, och dela upp rollerna som listas nedan mellan er så att ni pratar om några var. Prata med varandra i smågrupperna och sök information i boken eller på internet. Berätta sedan för

varandra i helgrupp om vad ni kommit fram till och diskutera. Om ni är en liten grupp kan ni prata och söka information tillsammans.

Styrelsen

- Vad gör styrelsen i en ideell förening? Vilka uppgifter har styrelsen? Vilket ansvar har styrelsen?
- Inom styrelsen finns det olika roller. Vad innebär de olika rollerna? Vilka uppgifter ingår? Vad är viktigt?
  - Ordförande
  - Sekreterare
  - Kassör
  - Ledamöter
  - Suppleanter

Revisorerna

- Vad gör revisorerna? Vilka uppgifter ingår?

Valberedningen

- Vad gör valberedningen? Vilka uppgifter ingår?

Tips!

För att föreningen ska fungera och överleva krävs engagemang från medlemmar och förtroendevalda. Det är viktigt att ta reda på vad alla är bra på och vill bidra med till föreningen.

Gör det tydligt vilka roller och uppgifter som finns i er förening och vad som förväntas av den som engagerar sig. Det är lättare att tacka ja till att exempelvis sitta i styrelsen eller värva nya medlemmar om uppgiften är tydlig, avgränsad och rolig! Om ni vill veta mer kan ni läsa boken *Motivera ideella – om ledarskap, människors behov och drivkrafter* av Aron Schoug.

Samtalsfrågor:

- Vad behöver styrelsen för att kunna göra sitt uppdrag på ett bra sätt?
- Finns det andra uppgifter eller roller (än de som ni redan pratat om) som ni tycker är viktiga i er förening? Det kan t.ex. vara att ta hand om medlemmar, värva nya medlemmar, eller sköta marknadsföring.
- Hur ska ni se till så att det inte blir för mycket för någon att göra?

Till nästa cirkelträff:

- Läs sidorna 19-25 och 37-45 i *Föreningen från idé till praktik*.
- Fundera över vilka möten ni ska ha i er förening.
- Bestäm vem/vilka som ordnar gott fika till er sista cirkelträff.

Träff 5: Inflytande och demokrati

Den här träffen handlar om inflytande och demokrati i er förening. Ni kommer att prata om de olika mötena och om hur ni fattar beslut. Ni kommer också att göra en utvärdering av vad ni lärt er i den här studiecirkeln. Ni får råd och tips inför framtiden.

Att förbereda inför träffen

- Läs sidorna 19-25 och 37-45 i *Föreningen från idé till praktik*.

Demokratiska föreningsmöten

Det finns många olika slags möten i en förening. Det kan till exempel vara:

- Medlemsmöte (kan även kallas stormöte, föreningsmöte, månadsmöte)
- Styrelsemöte
- Årsmöte/stämma/kongress
- Övriga möten, som till exempel olika arbetsgrupper har som arbetar praktiskt med olika frågor, men som inte fattar beslut.

Övning: Vad gör vi på mötet?

Dela in er i tre smågrupper. Grupp 1 pratar och söker information om medlemsmöten. Grupp 2 pratar och söker information om styrelsemöten. Grupp 3 pratar och söker information om årsmötet/stämman. Om ni är en liten grupp pratar ni tillsammans om allting.

Prata med varandra i smågrupperna om:

- Hur går det här mötet till?
- Vad är viktigt på mötet?
- Hur kan vi göra så att det känns roligt och meningsfullt att vara med på mötet?
- Hur kan vi göra så att alla får prata och lyssna på varandra på mötet?

Berätta för varandra i helgrupp om vad ni kommit fram till och samtala med varandra.

Samtalsfrågor:

- Varför är det viktigt att protokollföra möten?
- Hur fattar vi demokratiska beslut på våra möten? Vad är viktigt att tänka på?

Är er förening demokratisk?

Det finns vissa saker som en förening behöver uppfylla för att få kalla sig demokratisk. Läs upp punkterna och prata om dem. Föreningen behöver ha:

- Tillräckligt bra stadgar som ger information om den interna demokratin
- Ett årsmöte där medlemmarna kan närvara och där de har möjlighet att påverka besluten
- En styrelse som kan verkställa årsmötets beslut
- Styrelsen kan bytas ut om medlemmarna vill
- Tillräcklig kunskap bland medlemmarna för att kunna fatta bra beslut
- Det finns god öppenhet och insyn i styrelsens arbete
- Frågor som diskuteras inom ledningen diskuteras även öppet bland medlemmarna
- Ett bra diskussionsklimat i föreningen där ingen trycks ned eller tystas

Utvärdering av studiecirkeln

Nu är ni i slutet av er studiecirkel. Det är dags att sammanfatta vad ni lärt er och hur det har varit i studiecirkeln och i gruppen. Låt alla tänka själva en stund kring dessa frågor:

- Vad har jag lärt mig i den här studiecirkeln?
- Vad har varit bra/intressant/lärorikt/roligt?
- Hade vi kunnat göra något annorlunda?
- Är det något som jag tycker är extra viktigt att tänka på i föreningsarbetet?

Låt alla berätta kort om sina tankar för de andra. Det är viktigt att alla får säga något om hur de har upplevt studiecirkeln. Tacka varandra för det arbete ni gjort och de kunskaper ni delat i den här studiecirkeln.

Sätt ett datum för det konstituerande mötet där ni ska bilda föreningen. Bjud in personer som kan vara intresserade av att vara med i föreningen. En checklista och en dagordning för det konstituerande mötet finns på sida 15 respektive sida 16 i den här studieplanen.

Vill ni fortsätta att utveckla er förening?

Studiefrämjandet hoppas att ni genom denna studiecirkel har fått användbara verktyg för att komma igång med er egen förening!

Vi kan också vara ett stöd och en resurs i ert framtida föreningsarbete. Studiefrämjandet kan samarbeta med er kring er folkbildande verksamhet, och finns här för att stötta i föreningsarbetet!

Vi har kurser i föreningskunskap och kan anordna workshops med olika inriktningar. Hör av er till Studiefrämjandet på er ort!

Bilaga 1: Checklista för det konstituerande mötet

Checklista för det konstituerande mötet där ni bildar föreningen:

- Ni är minst tre personer som vill starta föreningen.
- Ni har skrivit förslag till stadgar.
- På det konstituerande mötet ska följande beslutas och godkännas:
  - Föreningen har bildats.
  - Stadgarna har antagits.
  - En styrelse har valts, och de som ingår i styrelsen. Styrelsen ska bestå av minst ordförande, sekreterare och kassör.
  - Utse gärna en revisor till föreningen. Revisorn är en person utanför styrelsen som granskar verksamheten. Det är inget krav för en ideell förening att ha en revisor, men det är bra att ha.
- Det är mycket viktigt att skriva ett protokoll under mötet där det framgår att ovanstående punkter har beslutats av medlemmarna. Protokollet bör skrivas under av minst två personer, till exempel ordförande och sekreterare. Efter det har föreningen bildats och blivit en juridisk person.
- Om ni vill ansöka om ett organisationsnummer så skickar ni stadgar och protokoll från det konstituerande mötet till Skatteverket.

Bilaga 2: Dagordning för det konstituerande mötet

Dagordning för det konstituerande mötet där ni bildar föreningen:

- Mötets öppnande
- Val av mötesordförande och sekreterare
- Val av protokolljusterare
- Fråga om mötet blivit behörigt sammankallat
- Fastställande av dagordningen
- Beslut om bildande av föreningen
- Genomgång och antagande av stadgar
- Val av styrelse (kassör, ordförande, sekreterare)
- Val av firmatecknare (två stycken, ofta ordförande och kassör) samt eventuellt beslut om tecknande av bankkonto
- Ange om firmatecknarna tecknar firma var och en för sig eller tillsammans. Ange firmatecknarnas personnummer
- Val av revisor (finns inget krav på att ha en revisor när ni startar upp, men det kan vara bra)
- Fastställande av medlemsavgift
- Mötets avslutande

Bilaga 3: Mall för stadgar

Här är ett exempel på hur stadgar kan se ut. Ni kan även söka efter andra stadgemallar på internet.

Stadgar för (föreningens namn)

Organisationsnummer...

§1 Föreningens namn

Föreningens namn är...

§2 Föreningens säte

Föreningen har sitt säte i [er hemkommun].

§3 Föreningsform

Föreningen är en ideell förening.

§4 Syfte/Ändamål

Föreningens syfte är...

§5 Verksamhetsår

Verksamhetsåret är 1 januari till 31 december.

§6 Medlemmar

Alla personer som godkänner föreningens stadgar har rätt att bli medlemmar. Medlem blir den som skriftligen har anmält medlemskap till föreningen.

Årsmötet kan bestämma om det är gratis att vara medlem eller om det ska finnas en medlemsavgift. Om det finns en medlemsavgift, måste den vara inbetald för att en person ska räknas som medlem. Önskan om fortsatt medlemskap skall bekräftas årligen.

Medlemmar har rätt att få information om föreningen, delta och rösta på årsmöte och kunna väljas till styrelse eller valberedning. Medlemmar är skyldiga att följa föreningens stadgar och regler, hålla sina kontaktuppgifter uppdaterade hos föreningen, och behandla andra medlemmar med respekt.

Medlemskapet gäller till och med nästa årsmöte, men minst till och med verksamhetsårets slut. En medlem som vill gå ur föreningen tidigare ska meddela i text till föreningens styrelse. Då räknas inte personen som medlem längre.

Medlem får inte uteslutas ur föreningen av annan anledning än att denne har försummat att betala av föreningens beslutade avgifter, motarbetat föreningens verksamhet eller ändamål, eller uppenbarligen skadat föreningens intressen. Beslut om uteslutning eller varning får inte fattas utan att medlemmen inom viss tid, minst 14 dagar, fått tillfälle att yttra sig över de omständigheter som föranlett att medlemskapet ifrågasätts. I beslutet skall skälen

därför redovisas samt anges vad medlemmen skall iaktta för överklagande. Beslutet skall inom tre dagar från dagen för beslutet skriftligen meddelas den berörde.

§7 Styrelsen

Styrelsen har ansvar för föreningens pengar, verksamhet, medlemslista, årsmöte och för att det som bestäms av årsmötet blir gjort. Styrelsen ska vara minst tre personer, en ordförande, en kassör och en sekreterare. Vid behov kan även extra ledamöter väljas. Samma person får inte ha flera poster i styrelsen. Styrelsen ska dela på ansvaret.

Styrelsen väljs på årsmötet, och tillträder så fort mötet är slut och protokollet är justerat. Alla som är medlemmar i föreningen kan väljas till styrelsen.

§8 Firmatecknare

Styrelsen ska bestämma vilka i styrelsen som har rätt att skriva avtal i föreningens namn. De kallas för firmatecknare.

§9 Revisorer

Revisorns uppgift är att granska styrelsens arbete och redovisa det för nästa årsmöte. Föreningen kan ha en eller två revisorer, som väljs på årsmötet. De som sitter i styrelsen kan inte väljas till revisor. Revisorn behöver inte vara medlem i föreningen.

§10 Valberedning

Föreningen kan ha en valberedning. Valberedningens uppgift är att ta fram förslag på personer till styrelse, revisorer och valberedning. Alla som är medlem i föreningen kan väljas till valberedning. Om ingen valberedning väljs, ansvarar styrelsen för valberedningens uppgifter.

§11 Ordinarie årsmöte

Ordinarie årsmöte ska hållas under det första kvartalet varje år. Styrelsen beslutar om tid och plats. För att mötet ska vara giltigt måste föreningens medlemmar meddelas personligen (via brev, mail eller sms) i god tid, minst två veckor, innan. De här handlingarna ska medlemmarna få tillgång till innan årsmötet:

- Ekonomisk redovisning
- Styrelsens verksamhetsberättelse
- Motioner/förslag

Detta ska alltid tas upp på ett ordinarie årsmöte:

1. Mötets öppnande
2. Mötets behörighet
3. Val av mötets ordförande
4. Val av mötets sekreterare
5. Val av två personer att justera protokollet

6. Styrelsens verksamhetsberättelse för förra året
7. Ekonomisk berättelse för förra året
8. Revisorernas berättelse för förra året
9. Ansvarsfrihet för förra årets styrelse
10. Motioner/förslag från styrelse och medlemmar, inkomna minst 4 veckor innan årsmötet
11. Årets verksamhetsplan
12. Årets budget och fastställande av medlemsavgift
13. Val av årets styrelse
14. Val av årets revisor
15. Val av årets valberedare
16. Övriga frågor
17. Mötets avslutande

§12 Extra årsmöte

Om styrelsen vill, eller revisor eller minst en fjärdedel av föreningens medlemmar kräver det, ska styrelsen kalla till extra årsmöte. Vid giltigt krav på extra årsmöte kan den som krävt det sköta kallelsen. För att vara behörigt måste föreningens medlemmar kallas minst två veckor i förväg. På extra årsmöte kan bara de ärenden som nämnts i kallelsen behandlas.

§13 Omröstningar

Alla medlemmar som är med på årsmötet har en röst var. I omröstningar gäller att förslaget som fått flest röster vinner. Om en omröstning blir lika två gånger i rad, räknas det som att förslaget inte går igenom. Om omröstningen gäller ett personval och resultatet blir lika två gånger i rad, så blir det lottdragning. Röster som inte är för eller mot något förslag räknas inte.

Alla i styrelsen som deltar på ett styrelsemöte har rösträtt. I omröstningar gäller att förslaget som fått flest röster vinner. Om en omröstning blir lika två gånger i rad, räknas det som att förslaget inte går igenom. Röster som inte är för eller mot något förslag räknas inte.

§14 Ändra stadgarna

Dessa stadgar kan bara ändras på ett årsmöte. Ändringen måste antas med två tredjedelar av antalet röster. Förslag på stadgeändring måste stå med i kallelsen till mötet. I annat fall måste ändringen antas enhälligt.

§15 Upplösning

Förslag om föreningens upplösande får endast behandlas på ett årsmöte. Förslag på upplösande måste stå med i kallelsen till mötet. Stadgarna kräver ofta en viss andel av medlemmarnas röster för att upplösa föreningen, t.ex. 2/3 av samtliga medlemmars röster eller 4/5 av dem som närvarar på årsmötet.

Vid upplösning ska föreningens skulder betalas. Föreningens resterande tillgångar ska gå till verksamhet som stöds av föreningens syfte. Årsmötet beslutar om hur det ska genomföras.

Studieplanen Starta förening

Har ni en idé om något ni vill göra, påverka eller förändra tillsammans? Att starta en ideell förening kan ta er från idé till handling.

Den här studieplanen är ett pedagogiskt stöd för er som vill starta en egen ideell förening, med demokratiska och inkluderande metoder. Studieplanen utgår från boken *Föreningen från idé till praktik*, som berättar vad en ideell förening är och vilka idéer som ligger bakom den demokratiska föreningen.

Ni får boken och studieplanen när ni startar en studiecirkel i samarbete med Studieförbundet.

Boken "Föreningen från idé till praktik" skriven av Mats Lodén

Studieförbundet är ett av Sveriges största studieförbund. Vi är partipolitiskt och religiöst obundna med ett brett utbud av studiecirkel, utbildningar, kulturarrangemang och föreläsningar. Varje år samlas ett par hundratusen deltagare i våra studiecirkel och kurser.

Kontakta oss så hjälper vi er vidare. Information och kontaktuppgifter hittar ni på studieförbundet.se. Välkommen till Studieförbundet!